

Rutland's Glean

Journal.

1958 ~

MUSEO. 2H-1a-58.

JEESUS — VAPAHTAJA

Matt. 1: 21

Vanhantestamentin profeettain kirjoituksissa on kauttaaltaan ennustuksia Jeesuksesta. Vanhanliiton hurskaat tähyilivät toivossa sitä aikaa, jolloin tuleva Messias vapahtaa kansansa Israelin synneistään ja murtaa sortajan vallan. Rooman vallan puristuksessa syntyi Israelissa toivoa, että tuleva Messias irroittaa heidät Rooman herruudesta ja perustaa mahtavan Sii-onin valtakunnan.

Profeetta Jesajan ennustuksissa ja kuvauksissa selvästi ilmoitettiin, että tuleva Vapahtaja toimii henkisellä alalla, mutta yleensä juutalaiset näkivät Messiaassa vain ulkonaisen kunin-kaan ja kansallissankarin.

Jeesuksen opetuslapsissa ilmeni varsinkin alkuaikoina samaa mieltä ja he kyselivät mil-laisen aseman he saavat sitten kun Jeesus perustaa valtakuntansa. Kasvattaessaan opetus-lapsiaan Jeesus opetti vähitellen, ettei hän ole tästä maailmasta vaan hän on tullut Isän tyköä vapahtaakseen koko ihmiskunnan synnin vallasta. Vasta helluntain jälkeen selvisi opetus-lapsille, mitä varten Jeesus tuli maailmaan ja myöskin se, että heidät oli kasvatettu evan-geliumin julistajiksi. Ilmestyessään Damaskon tiellä, Jeesus kutsui Paavalin pakanain apos-toliksi. Paavali totteli kutsua ja evankeliumin sanoma levisi kaikkialle mutta erikoisesti Eu-rooppaan. Kristinuskon vaikutuksesta kohosi sivistys ja siveellisyys paljon korkeammalle ta-solle kuin pakanakansojen piirissä. Tärkeintä oli kuitenkin se, että ne jotka uskolla omistivat Kristuksen pääsivät synnin ja kuoleman vallasta. Saivat tunnon rauhan ja elävässä toivossa saivat ummistaa silmänsä rajan yli siirryttäessä.

Tänä aikana on penseyttä ja vastustusta lähetyksiasiaa kohtaan. Ei muisteta, että meidät suomalaiset, jotka lähes tuhat vuotta sitten olimme pakanaita, on myöskin lähetystyön vaiku-tuksesta saatettu kristinuskon piiriin. Me olemme lahjaksi saaneet, lahjaksi myös antakaamme.

Tänä aikana puhutaan paljon kristinuskon heikkoudesta ja esitetään vaatimuksia, että sen tulisi paremmin sopeutua maailman henkeen. Ne jotka näin sanovat ja ajattelevat, ei-vät tunne kristinuskon todellista sisältöä. Kristus tuli sitä varten että Hän saisi vapauttaa meidät maailman hengestä ja synnin vallasta. Ilman Kristuksen lunastustyötä ei meillä ole todellista rauhaa. On vain pettävää maailman rauhaa. Kristillisyyden heikkous johtuu siitä, ettei tahdota tehdä täyttä totta, tyydytään vain ulkonaiseen, eikä alistuta ja nöyrytyä Kristuk-sen tahdon alle.

Joulu, ilon ja rauhan juhla lähestyy. Joulun Herra pyytää päästä koteihimme ja mei-dän kunkin sydämeen. Jos otamme hänet vastaan, tulee meille oikea joulu ja me saamme tulla tuntemaan, miksi Jeesusta sanotaan Vapahtajaksi.

HEIKKI ALA-MÄYRY

Oli tulossa joulukuu. Koulussa harjoiteltiin ohjelmaa kuusijuhlaa varten. Anni, pieni ensiluokkalainen, oli myös mukana kuvaelmassa. Silmät innostuksesta loistaen hän esitti osansa harjoituksissa. Välitunneilla oppilaat keskustelivat kuusijuhlasta ja ennenkaikkea uusista puvuista, jotka he saivat kuusijuhlaan. "Minä saan punaisen puvun". "Minun pukuuni tulee valkoinen kaulus." Tällaisia lauseita kuului oppilasparvesta. Mutta pikku-Anni ei puhunut puvustaan mitään. Kun toiset lapset kysyivät häneltä siitä, hän painoi päänsä alas ja lähti silmät kyynelten pois joukosta. Toiset ymmärsivät tämän. Anni oli köyhän perheen lapsi, eikä voinut saada uutta pukua kuusijuhlaan.

Kuortanes Seuran Joulun toimitus järjesti tänä vuonna kirjoituskilpailun Kuortaneen Yhteiskoulun V luokalla. Seuraavat saivat palkinnot: I p. Pirkko Porkkunen, II p. Terttu Vainiomäki, III p. Olavi Moisio, IV p. Pirjo Saarimaa, V p. Martti Palomäki. Kiitämme kaikkia osanottajia ja maisteri Yli-Hallilaa ja julkaisemme tällä kertaa voittajan kirjoituksen.

Pikku-Annin uusi puku

Sitten kuusijuhla tuli. Lapset katselivat uusia pukujaan. Pikku-Anni oli kyyristynyt nurkkaan ja sieltä hän kuunteli toisten iloista puhetta puvuista.

Pian alkoi ohjelma. Ensin veisattiin jouluvirsi ja sitten opettaja piti pienen puheen. Kaikesta tästä Anni ei ymmärtänyt mitään, sillä hän ei voinut olla ajattelematta omaa vanhaa pukuaan. Puheen jälkeen oppilaat esittivät laulua. Kirkkain äänin he lauloivat: "Joulupuu on rakennettu, joulukuu on jo ovelle..." Mutta pikku-Anni ei laulanut. Hänen kurkussaan oli pala, joka esti ääntä tulemasta. Hän yritti avalla suutaan toisten mukaan, ettei kukaan huomaisi hänen suruaan. Kuitenkin koulun vahtimestari

sään tytön kuluneelta näytävän mekon, arveli hän löytäneensä syyn. Nytpä hän sen keksi! Hän antaisi tuolle surulliselle pikku-tytölle sen puvun, jonka hän oli ommellut sisarensa tyttarelle. Toivottavasti puku sopii oikein hyvin tuolle tyttölle! Heti laulun loputtua vahtimestari meni Annin luo ja sanoi tälle jotakin. Yhdessä he menivät vahtimestarin huoneeseen. Täällä he sovitivat uutta pukua Annille. Se sopi kuin valettu. Vanha puku käärittiin ja sen Anni vei risaisen nuttunsa alle naulakkoon.

Nyt Annin silmät loistivat kilpaa kynttilöiden kanssa. Toisetkin lapset ihailivat hänen pukuaan, mutta varmasti kauneimmalta se näytti Annin omasta mielestä. Kuvaelmassakin hän muisti uutta pukuaan ja lausui osansa niin kauniisti, että liikutuksen kyynel tuli monen kuulijan silmään.

Kuusijuhlan lopuksi veisattiin kiitosvirsi ja Annin ääni kuului kirkkaana kaikkien muiden äänien yläpuolella. Sydän onnea tulvillaan hän juoksi kotiin. Siellä kaikki olivat hämmästyneitä, kun Anni ilmestyi uudessa puvussaan heidän keskelle. "Muistitko sinä kiittää sitä kilttiä vahtimestari-tätiä?" kysyi äiti huolestuneena. Tietenkin Anni oli muistanut, vaikka vähältä oli ollut unohtua, niin innoissaan hän oli ollut.

Sinä iltana hän oli onnellisempi, kuin koskaan aikaisemmin. Illalla nukkumaan mennessään riisui hän pukunsa tuolille sänkynsä viereen ja iltarukouksensa loppuun hän lisäsi: "Kiitos, hyvä Jumala, uudesta puvustani!"

Pirkko Porkkunen V lk.

huomasi Annin surullisen ilmeen muitten kirkkaiden katseiden joukosta. Hän koetti arvata syytä tähän surulliseen ilmeeseen, ja nähdes-

Eräänä sunnuntai iltopäivänä noin 30 v. sitten läksin H. Ala-Lahden, E. Kangas-Lahden, T. Korpelan ja E. Elorannan kanssa samoamaan kauas korpeen muistellen sananpartta: "Kyllä viisi miestä pian virstat kävelee". Saavuimme ensin Lehdonmäkeen. Se on saanut nimensä siitä, että siinä on muinen ollut laaja lehmuspulehto, mikä on harvinaista näin pohjoisessa. Väin joku niinpuu oli enää jällellä, sillä metsänomistaja oli käsittämättä puiden arvoa harkkauttanut ne haloiksi. Seutu oli vieläkin näkemisen arvoinen, sillä kasvullisuus on Lehdonmäessä lajirikas. Siellä kasvaa luonnonvaraisina m.m. ruusupensaita, villiä viinimarja- ja vattupensaita puhumattakaan tuomista, raitapajuista ja punamarjaisista pihlajista. Mustikat ja metsämansikat ovat meheviä ja kookkaita. Seutu on ehkä vieläkin kasvien keräilijöille antoisia keräilypaikka.

Lehdonmäen takana on aava Sarvineva. Siinä lieene muinen ollut iso järvi, joka vuosituhansien kuluessa on reunoiltaan ja pinnaltaan soistuen täyttynyt. Mutta syvällä rahkakerroksen alla uinuu piilossaan entinen metsäjärvi. Joinain vuosina on syyskesällä rahakeitaat keltaisenaan suomuuraimia eli lakkoja houkutellessa nuorisoa täyttämään korinsa, kannunsa tai tuohikonttinsa maukkailla suon anti-

JOULUN RAUHA

Kuusi kirkkahasti loistaa, kukaan joulua ei voi meiltä poistaa. Oksalla on enkel tää, latvassa tähti hämöttää.

Jeesus meille tään juhlan loi ja juhlaa armaampaa ei olla voi. Nyt viittoilevi tähti tuo, meitä seimen lapsen luo.

Tuvan täyttää rakkaus ja rauha ja koristaa kultanauha Isä raamattua lukee, samassa joulupukki tulee.

Riika Rasinperä, 10-vuotias

talan isännät ovat laskuojan avulla koettaneet järveä kuivata ja johtaa metsälampien vedet kulkemaan ns. Tuhnuksen kautta jokeen Kuortaneen puolella. Nytemmin on lasku tukkeutunut, eikä muutamia vuosikymmeniä ole niiden järvien rannoilla enää viikatteita tikut-

Artturi Järviluoman esi-isien asuinsijaja etsimässä

milla. Kysytään siinä ketteryyttä, ettei mättäältä mättäälle hyppiessä putoa suon silmäkkeeseen ja vajoa pohjattomaan syvyyteen alle mustien mutien. Väin variksenmarjat, juolukat ja karpalot jätetään eväiksi suolla pesiville kurkiparville.

Suuren Sarvinevan laitapuolta saarekkeelta toiselle hyppien ja samalla muurainmättäitä verotellen saavuimme viimein nevan sulkuun, missä kapeammalle kohtaa oli laitettu pitkospuut ylikulkupaikaksi. Siitä alkoi veden itsensä muodostama lasku, mikä suurelta osaltaan piilossa pysytellen kuljettaa suon vesiä läpi miltei umpeen kasvaneen Lahdenjärven. Siitä vedet laskevat Rintalanjärveen eli Kuivattuunjärveen. Nimi aiheutuu siitä, että Rin-

tu, ei järvikortetta suovattu eikä takkavitsoilla heiniä kannettu pieniin järvilatoihin. Ja niin on heinänteko runollisilla järviiniityillä jäänyt vain vanhojen muisteltaviksi ja kummina tarinoina nuorelle polvelle kerrottaviksi.

Mutta metsälammen pinnalla uiskentelee vieläkin kesäisin sorsa- ja muuttomatalla olevia villihipparia, jopa joskus uljaita joutsenia. Kurjet luikkaavat soistuneilla rantamilla ja joku haukivanhus molskahtaa lammen korkeudessa muistellen aikaa, jolloin kalastajan tai vesilintujen pyytäjän ruuhi souteli järven seillä ja rantatörmältä pienen pirtin tornista luitkelti kohti korkeutta sininen savu.

— Kuka kumma oli salolle saunan salvonnut.

pienen peltotilkun perannut, karjaakin kasvat-
tanut ja perheen perustanut?

Ehkäpä muinen oli paulalenkillään tai kalan-
pyydyksillään liikkuen saattanut joku nuoru-
kainen tai neitonen onnellisena lauleskella:

"Tääl' metsän siimeksessä, on olo rauhaista".

Entisen metsämökin rauniokivillä istuessam-
me valisti meitä näissä kysymyksissä seurueem-
me vanhin, H. Ala-Lahti. Vanhojen perimätie-
tojen ja kirjailija Järviluoman sukututkimus-
ten perusteella tarinoi hän meille seuraavaan
tapaan:

— Kuortaneen Lahden talossa v. 1721 syn-
tynyt Siimoni Juhanoika ja hänen vaimonsa
Maria Erkintytär muuttivat asumaan talon ta-
kamaille, minne kotoa oli matkaa 4 km. Lah-
dessa oli silloin jo kaksi taloa. Kun isojakoa ei
oltu vielä toimitettu, oli rintamaat tasattu vain
ns. sovintojaolla, mutta takamaat, järvinäityt
ja suuret metsäsatat olivat yhteisiä. Kummasta
talosta Siimoni oli kotoisin, siitä ei muinais-
tarutkaan tiedä eikä kerro kirkonkirjat, koska
ne olivat sotain aikana tuhoutuneet.

Olisi Siimonillakin ollut rintalohkolla kyllin
asuma-alaa, mutta erämiesvaistot vetivät suu-
rille saloille. Se olikin riistarikasta seutua, ja
järvissä, puroissa ja lammissa polskahteli run-
saasti kaloja ja veden pinnalla uiskenteli mon-
enlaisia vesilintuja. Ehkäpä hillaiset, joskin
hallaiset suot ja marjaiset metsät myöskin hou-
kuttelivat. Oli siellä männikköä, minkä kuoresta
sai survoa leivän lisää, polttaa tervaa, keittää
pikää ja tärpättiä. Oli koivikkoa potaskan keit-
toaineeksi eikä ainakaan polttopuusta puutetta
ollut. Missäpä olisikaan elämä ehtoisampaa, olo

rauhaisempaa, missä sota- ja vainovuosina
perhe ja omaisuus paremmassa turvassa kuin
suuren salon sydämessä, tiettömän taipaleen ta-
kana.

Siimonin ja Marian poika Gabriel, syntynyt
1759, haki vaimokseen Kuortaneen Yli-Mäyry-
stä Marketta Juhantytärtä. Näitten poika Jo-
hannes muutti rengiksi Nurmon Yli-Jaskariin.
Hän meni siellä naimisiin torpan tyttären Maria
Erkintytär Nauriskosken kanssa. Oltuaan jon-
kun aikaa muillakin paikkakunnilla, millä mat-
koillaan hankki sepän taidon, palasivat he ta-
kaisin Nurmoihin. Juha, joka matkoillaan oli
muuttanut nimensä Jernströmiksi, pystytti pa-
jan Nurmon kirkkomäelle ryhtyen pitäjän se-
päksi.

Juha ja Maria Jernströmillä oli useita lapsia.
Näistä Juha-niminen, synt. 1811, haki vaimok-
seen Lapuan Kaarasta Maria Liisa Samelintyt-
tären. Näiden poika, Kustaa, synt. 1845, kuol-
lut 1922, ja hänen vaimonsa Margareeta, o.s.
Klaara, synt. 1849, kuollut 1927, perustivat se-
katavarakauppa Alavudelle. Sieltä he muutti-
vat kauppiaksi Vaasaan. Tästä kaupasta kehiti-
tyi sekä vaasalaisten että maakunan hyvin suo-
sima "Jernströmin kauppa".

Kustaan ja Susanna Margareetan Alavudella
syntyneestä pojasta, Artturista, tuli kuuluisa
kirjailija. Hänen kynästään lähtöisin on m.m.
koko maassa hyvin suosittu ja paljon esitetty
näytelmä "POHJALAISIA". Kunnioittaen esi-
isiensä muistoa otti Artturi suomenkieliseksi
sukunimekseen kantaisänsä täällä metsän sy-
dämessä omaksuman nimen Järviluoma.

Kun Järviluoman suku oli muuttanut pois
metsämökiltään, koettivat siinä jotkut muutkin
asustaa, mutta huonolla menestyksellä. Eräs

Jatk. siv. 15.

MAAHANPANIJAISET

— Kyllä se maahanpanijainen oli entisaikaan hyvin yksinkertainen meno, näin haasteli Rinta-Rasulan isoäiti, kun yhdessä istuimme sunnuntairauhaaisessa tuvassa ja juttelimme.

— Muistan lapsuudestani, kun kuolema kävi jossakin talossa, haettiin sinne kylän vakituinen ruumiinpesijä. Hän pesi ja puetti vainajan alusverhoihin. Sitten haettiin ruumislauta liiverin orsilta. Siihen nostettiin pois nukkunut ja peitettiin liinalla. Riihi oli siivottu ja sinne vietiin hänet odottamaan sitä hetkeä, jolloin hänelle arkku oli valmis.

Vanhemmalla ajalla oli Järvenpään Eenokki arkkumestari. Hänet haettiin taloon ja 2—3 päivässä tuli arkku valmiiksi. Tavan mukaan se maalattiin kimröökillä mustaksi, ei edes lapsilla ollut valkoista arkkuja. Mutta laitaliinana oli valkoinen poimuteltu kangas.

Tuli sitten lauantai. Vainaja haettiin riihestä tupaan ja puetettiin arkkuun. Vanhemmat ihmiset oikein pukuihin. Naisille huivi päähän. Onpa joillekin laitettu lapaset käteen ja pieksut jalkaan. Lapset puetettiin valkoisiin. Moni ruori kummi sai ommella liinasta ristipialleen valkoiset vaatteet, sillä valkeat ne olla piti, niinhän luvattiin laulussakin: — — "valkeat vaattehetkin, harput joilla he soittavat". Lapsen käteen asetettiin vielä tekokukkanen, jonka sama kummi oli ostanut kaupasta.

Kun näin oli puetettu matkaa varten, omaisen, ystävä, ei arkkuja enää vietykään talosta pois. Se sai olla kamarissa tai erstuvassa pyhän vastaisen viimeisen yön. Varhain sunnuntaiaamuna kokoontui saattoväki jo einoelle. Kun oli syöty vaatimaton ateria, veisattiin kiihtövirsi. Sitten kokoonnuttiin avatun arkun

Muistoja lapsuuskodista

*Mä synnyin suojissa tuvan harmaan,
sain kasvaa turvissa isän armaan.
Mua siskot, veljetkin hoivas' silloin,
mun äiti tuuditti uneen illoin.*

*Oli pikkutyttönä juosta somaa
sai isä polvellaan tuutia omaa
Jos pahaa sattunut joskus oisi
kyll' äiti kyöneleet kuivata voisi.*

*Kun siitä kasvoin mä suuremmaksi,
ja varttui jalkakin varmemmaksi,
mä kuljin kesäiset pellot, haatkin
ja etsin mainiot marjamaatkin.*

*Siell' kasvoi kieloja joen ranta
sain onkia usein sen rantamalta.
Mä poimin uudessa ulpukoita
myös mäen rinteeltä mansikoita.*

*Kun sade soitteli syksyilloin,
niin pimeys piiritti tienoet silloin.
Kyll' tuvass' oli niin turvallista
ja äidin seurassa onnellista.*

*Viel' muistan talvisen hiihtoladun
ja kodin joulun ja kauniin sadun.
Jo aivan enkelin laulun kuulin...
mä olin nukkunut hymyhuulin.*

*Sain siellä äidiltä neuvot hyvät,
hän kylvi syömmeeni kultajyvät.
Ei mieltä painanut murhe silloin,
kun äiti siunasi uneen illoin.*

Rauha Maunus.

ympärille ja tavallisesti kaksi hyvä-äänistä miestä veisasi arkun ääressä. Silmivaate oli sen ajan tapaa noudattaen nautattu arkun kanteen kasvojen kohdalle. Sitten kansj ruuvattiin kiinni ja veisaajat virittivät jälleen virren. Arkun kannelle oli tehty pieni ranssi jostain vihreistä varvuista, johon oli pistelty kukkia harvakeen.

Sitten omaiset ja sukulaiset kantoivat arkun — kesällä elolavalle ja talvella rekeen — ja niin alkoi matka kohti kotipitäjän kirkkomaata, jossa odotti avattu maanpöytä. Usein saavuttiin kirkolle jo varhain paljon ennen toimituksen alkua. Kirkko-aidan sisäpuolella oleville kiville laskettiin arkku ja siihen jäi myös saattoväki odottamaan. Kantajat hakivat parit tapulista ja siirsivät arkun niille. Jo tulivat pappi ja lukkari. Lähti myös hautajaisväki, joka verkkaan eteni kohti tapulia, lukkarin veisatessa edellä. Siellä "uukangin" edessä sitten siunasi pappi matkamiehen viimeiseen lepoon. Miehet kuuntelivat paljastetuin päin papin sanaa ja naisten puolella kuin salaa pyyhkäisi joku hilkun nurkalla silmäkulmaansa. Vielä veisasi lukkari.

*"Levätkään hän vahvas rauhas,
mut me kuin olem' tuonen kauhas.
Pyytkään aina valmiit olla.
Tulee meidänkin vuorom' kuolla."*

Sitten kannettiin arkku liinoilla haudan luo

ja laskettiin sinne. Hiljaisena seisoivat saattoväki ympärillä, kun miehet peittivät haudan. Ei ollut tapana veisata enää, ei kukilla, eikä seppeleillä hautaa kaunistaa. Saattoi joku omaisista pistää kuin merkiksi teikin pystyyn, siihen pääpuoleen. Myöhemmin tehtiin puinen paalu, jonka sutimanni maalasi. Hän tekikin sen niin kauniin ja kestävä, että se seisoivat vuosikymmenet paikoillaan ja aina vaan näkyivät sen pinnassa kirjaimet.

Näin oli talon vanhalle isännälle, lapselle tai kuka kulloinkin vuorossa oli, tehty viimeinen palvelus ja väki siirtyi kirkkoon. Kirkosta palattua tuli koko saattoväki vielä surutaloon, jossa syötiin puolinen.

Seuroja ei pidetty, mutta ruokavirren veisasi jokainen pöytäkunta, joka oli aterioimisensa päättänyt.

Näin kertoi isoäiti entisajan hautajaisista. Koruttomat ja yksinkertaiset ne olivat, niitä ei ollut vielä pilannut maailman mahti. Mutta ehkäpä niissä oli sitä enemmän hiljaisuutta ja rauhaa, jota nykyajankin ihminen kaiken kiireen keskellä kaipaa.

Sirkka Kantola.

Pojat, pojat, nousee pois, perälaron takana jo pikkotteloo, sanoi Honkoone.

Kirkkorannassa

Silloin oli vielä sellainen oikea vanhan ajan kesä, jolloin päivät olivat vuoroin hellettä ja ukkosen jyrynä ja yötkin niin kuumia, että sai kauan etsiä viileää tyynynpaikkaa, ennenkuin pääsi uneen.

Meille oli luvattu, että pyhänä mennään kirkkorantaan. Niin sitten se päivä valkeni kauniina ja helteisenä. Oli siinä touhua, ennenkuin meidät, iso lapsilauma, saatiin lähtökuntoon ja eväitten kanssa tienposkeen odottamaan kuorma-autoa.

Tulihan se autokin jo valmiiksi täynnä, mutta aina sopu sijaa antoi. Yhä vain oli tien vieressä pyrkijöitä, jotta muutamille naisihmisille tuli jo hätä käteen, että kauheaa, jos tämä lava romahtaa. Mutta hyvin selvisimme.

Niin auto lasteineen lähenteli kirkkokylää, kääntyi kirkkotielle ja poikkesi rantaan vievälle männikkökankaalle. Sitä pitkin hiljaa tössytteli, nytkähti pari kertaa ja pysähtyi.

Sitten olimmekin kirkkorannassa. Kun meidät oli autosta nostettu niin mikä ihanaus eteen aukesi. Suuri, vilpas järvi, jossa aallot loiskivat rantahiekan ulapan kimmeltäessä tuhansissa säteissä. Kun siinä kirkkokankaalla seisoi, tunsin vain, että on juhla ja on rauha... Ne kaksi asiaa, jotka aina tulevat mieleen siinä paikalla. Sitten soivat kirkkonkelot. Kumahdukset kiirivät järvelle, loittonivat — hiljenivät — haipulivat. Siinä oli edessä koko olevaisen ihanaus, silmin nähdä, korvin kuulla.

Vanhempi väki meni kirkkoon ja äiti sanoi: "Ensin pitää ottaa auringonkylpyä" Me majoituimme pensaikkoon ja sieltä varpaita kovasti kipuristellen kuumen hiekan, männynkäpyjen ja neulasten takia, juoksimme aukealle. Mutta pian me olimme järvestä. Siellä oli hyvä ja kevyt olla. Juostiin, juostiin, kunnes veteen kuupattiin. Sai uida "kädetpohjaa", vaikka kuinka pitkältä, lekotella veden ra-

jassa ja vesi oli kuin keitettyä. Siellä me olimme niin kauan kun äiti tuli kirkosta ja komensi pois. Sitten meille ostettiin limonaadia, sikoja, suklaapalloja ja piparkakkuja, joissa oli "valkoista päällä."

Sen jälkeen katselimme hautausmaan kastelijoita, jotka pitivät kiirettä vuotavien hinkkiensä kanssa. Tulivat Rannan akat kirkosta ja katselimme heidän lähtövalmistelujaan, kuinka he käänsivät hameensa ylös, ennenkuin istuivat veneeseen. Oli siinä alus-hametta ruskiaa, krekliiniä ja valkoista. Yksi lykkäsi venettä, kunnes oli päästy syvemmälle, lykittiin vähän airoilla ja sitten alkoi airopari soutaa tasatahtia ja vene loittoni rannasta aivot auringossa välähdellen. Vana vain jäi, ulottuen miltei rannasta rantaan, kunnes aallot sen vähitellen hajoittivat. Sinne he katosivat vastarannan kasilikkoon kuin jonnekin toiseen maailmaan, eikä mikään aavistus minulle kuiskannut, että joskus itse eläisin elämäni samaisella rannalla.

Oli siellä kirkkorannassa meidän päivämieskin, joka kaverinsa kanssa makasi samoilla sijoilla tuntikausia. Aina välillä vain käänsivät puolta ja paahtuivat vähitellen tummanpunaisiksi. Heitä me katselimme ihailen, koska se oli niin terveellistä! Emmekä me itse malttaneet pysyä yhdessä kohti hetkeäkään, aina vain järvestä likosimme.

Niin oli se päivä vain yhtä hetkeä ja kimallusta. Ei ollut aikaa, joka kiiruhtaa, ei kellonviisareita, jotka joutuin siirtyvät eteenpäin. Päivä loppui vasta kun mekin väsyimme. Raukeina ja tyhjää täynnä me nuokuimme autossa kotiin.

Eikä sinäkään yönä tahtonut uni tulla silmiin, kun koko olemus oli täynnä loisketta — loisketta — loisketta.

A. V.

Tänä vuonna on kulunut 150 vuotta siitä, kun pitäjässämme taisteltiin. Tarkemmin sanottuna syyskuun 1. p:nä 1808 oli Kuortaneen Ruona Suomen sodan taistelukenttänä. On sanottu, että kansa halusi elää erossa sodasta. Sille oli tarpeeksi sotaa, kun se taisteli toimeentulosta, koetti miesvoimin ja omatekoisin työasein ponnistella hallaa ja korpea vastaan. Vielä siihen nyt sota ja sen tuomat sotarasitukset, joita omien ja vihollisten joukot sen kannettavaksi sälytti. Mutta historian tapahtumat eivät kyselleet rauhallisten talonpoikien mielipidettä ja niin syyskuun 1. päivän valjetessa muuttui Ruonan ja sen lähiseutujen talojen elämä. — Kamenskin komennossa olevat viholliset etenivät Alavudelta kohti Kuortanetta. He kohtasivat Kuhlammien rannoilla etuvartiomme, jolloin 5 tunnin sitkeän viivytystaistelun jälkeen suomalaisten oli peräännyttävä pääasemiin Ruonalle. Mennessään he polttivat Kuor-

sivat että päivän ankara taistelu oli kuluttanut heidän ampumavarastonsa melkein loppuun. Mutta lopussa oli päiväkin ja hämärä laskeutui yli taistelukentän, keskeyttäen sota-toimet. Taistelu oli ollut kiivas ja sen ankaruutta todistaa se tosiasia, että kaatuneita oli läjittäin. Jopa itse Klingspor taistelukertomuksessaan mainitsee sotamiestemme suuren urheuden. — Epäilipä jo kenraali Kamenski päivän kiihkeätä vastarintaa ajatellen, ettei hän miehineen voi vastustajalle mitään. Hän antoi jo käskyn kuormastolle vetäytyä takaisin Alavutta kohti. Samoihin aikoihin sai Adlercreutz tiedon vihollisen molemmiin puolista saartoliikkeestä. Hän ei tiennyt sitä että saartoyritykset olivat epäonnistuneet ja niin hän antoi joukoilleen jo voittoaikaisen päivän illana, peräytymiskäskyn. Illan yhä tummetessa suomalaiset jättivät asemansa ja aloittivat matkansa kohti Salmea.

Ruonan taistelu 150 v. sitten

tanejärven ja Nisoksen välisen n.s. Ruonan sillan. Ruonan asemien varustaminen tapahtui kenraalimajuri Gripenbergin johdolla. Nurminiemestä aina Takalaan asti oli puolustuslinjamme. Kamenskin joukot seurasivat suomalaisia ja ryhmittyivät taisteluasemiin Hietaniemestä Mustapäähän ja sieltä aina Herojalle asti, mielessä saartoliike, jonka operaation nykykansan tuntee viime sotimme ajoilta motitukseksi. — Sotajoukkojen näin asettuneina valkeni kylmä syyskuun 1. päivä. Samalla hetkellä kun Rajevskin joukot kiertäen saavuttivat Sippolan kyläryhmän, avasi Mustapään patteri tulen, johon suomalaiset vastasivat Nurminiemestä. Alkoi kiivas tykistökaksintaistelu. Vaijaloisesti Hietaniemeen saatu vihollispatteri oli sijaintinsa puolesta edullisessa asemassa Nurminiemeen nähden ja pian sen tuli vaihensi osan Nurminiemen tykeistä, mieshukan ollessa myös suuren. Koko aamupäivän kesti tykistökaksintaistelu. Vihollinen hyökkäsi kerta toisensa perään Takalan maastossa päärintamaa vastaan, mutta aina sen hyökkäys torjuttiin ja sen piti perääntyä. Vielä Adlercreutzin johtamana suomalaiset työnsivät vihollisen Herojan taloryhmästä metsään, Sippolaan päin. Jos tässä vaiheessa olisi suomalaisien onnistunut myös työntää venäläisten oikeaa sivusta, olisi ehkä taistelu ratkaistu, mutta vihollinen sai apua, samalla kun suomalaiset tote-

Vihollisleirissä tarkkailtiin vastustajan toimia. Pian he huomasivat, että suomalaisten vartiotulet alkoivat himmetä jopa sammua. Silloin lähti Kulnev hiiltyneitä siltapalkkeja pitkin tiedustelemaan — ja huomasi vihollisasetmat tyhjiksi. Tämä toteamus muutti Kamenskin suunnitelmat ja hän päätti hyökätä. Se tapahtuikin heti seuraavana päivänä. Aamun sarasteassa he hyökkäsivät suomalaisten uusien asemien kimppuun Salmella. Adlercreutzkin oli jo huomannut saartoyrityksen menneen hukkaan ja yritti kovasti tehdä vastarintaa, jopa hyökätäkin. Mutta venäläiset olivat nyt voiton innoittamina kova pala suomalaisille, jotka edellispäivän voitosta huolimatta olivat perääntymisestä masennuksissa. — Ja niin kävi, että Kulnev miehineen ankarasti taistellen valtasi meikäläisten puolustusasemat — ja siitä alkoikin sitten lopullinen perääntyminen pohjoista kohti.

Nämä taistelut vaativat suomalaisilta kaatuneina 26 upseeria ja 653 miestä. Mutta monet raskat ja kolean sään johdosta koituneet sairaudet suurensivat mieshukkaa. Vihollisten tappiot heidän tiedonantajensa perusteella oli 18 upseeria ja 827 miestä. — Eipä siis ole ihme, jos monen sukupolven aikana Ruonan taistelumaastosta rauhantöissä ahertanut mies, on löytänyt ampuma-aseen, tykinkuulan, jopa kaatuneitten sotilaiden maatuneita luita.

TALAPAKAN KARSTOOKOKKÄ

Ennen aikaan oli tapana kerääntyä suurin joukoin syksyisille luistinjäille. Järven eteläpäässä, Isonjoen suussa oli levähdyskohde ja siellä tuli tiedoksi pyhäajan tanssilaisuuudet, naittajaiset ja muut.

Niinpä kerran kuudettakymmentä vuotta sitten eräänä lauantai-iltana oli joensuuhun kerääntynyt iso joukko luistelijoin. Joku tiesi Talpakan karstookokän ja sinne joukko alkoi painua. Sulan takia oli Salmen sillalla olettava luistimet jaloista ja käveltävä toiselle puolen. Pitkä oli matka, mutta ajoissa perille saavuttiin. Työt olivat vielä käynnissä. Taisi tytöt vähän ihmetellä, kun kaukaisia poikia, tunte-mattomiakin, tuppautui oven puoli huonetta täyteen. Vihdoin työt lopetettiin ja joku tytöistä kävi sau-

nassa, jonne lähiseudun pojat olivat menneet korttia pelaamaan, sanomaan, että tulla nyt. Sieltä tuli sitten kuuluisat pelimannit Kurssi ja Hautamäki ja asettuivat korvan istumaan ylisängyn laidalle vetäen yhteen kirpeltä polkkia. Tungosta oli pienen tuvan lattialla, mutta hauskaa kuitenkin. Ei siellä juuri pyörähtämään päässyt.

Oltiin jo paluumatkalla Hiironniemessä, kun tuli kova lumisade. Asetuttiin leveään rintamaan ja määräys oli, että jokaisen piti potkia suoraan eteen-päin suuntana kirkonniemi. Ei tulen valoa voinut nähdä. Perille kunnialla osuttiin. Vasemmalta sivulta oli kuitenkin osa eronnut joukosta luullen ol-keaan osuvansa. Aikansa harhailtuaan olivat vihdoin pohjastuneet Ruonankylän rantaan.

Matti Peltö

Menneiltä ajoilta

Jo viime vuosisadan alkupuoliskolta asti ol Ruonalla päin elänyt huhu, että n.s. Palontakaisenmäen laidassa olisi tapahtunut joku rikos ja että siellä pitäisi olla jossain mies haudatuna. Sitt ei silloinen lain kourakaan ollut pystynyt selvittämään ja niin se jäi elämään vain hämäränä perimätietona. Näin se kertoi.

Vainaja olisi joku venäläinen sotilas, armeijastaan karannut, tai itäkarjalainen kulkukaup-pias, eli n.s. "laukkuryssä". Asia oli jo kokonaan unohtumassa, kun muutamia vuosia ennen vii-me sotia löytyi uudisraivauksen yhteydessä luu-

ranko, joka tosiaan on voinut kuulua mainitulle henkilölle. Kun Knuuttilan n.s. "pikkuvainiota"

VIELÄ VÄHÄN HAAPA-AHON LIISALTA

Minä nyt tuon esille omia olojani. Pikku tyttönä kerran läksin isäni kanssa Ruonallen. Isä talutti hevosta. Minä olin hevosen seläs. Oli niin kivinen Könttärantie, että kivistä kiveen paiskasi kärryt, niin minä istuin hevosen seläs Akkapiexkun tienhaaraan ja siitä kävelin Ruonan mäelle. Siellä oli kauppa. Kokkilan vanha kauppias Siimoni niminen oli siellä kauppiasana. Olihan siellä se yhtiökin likillä. Siellä myös oli Jussi niminen poika olemas tiskin takana, Mäenpää sukunimi ja kirkolta. Se pyysi minun tuoda hänelle metiäisen mettä eli hunajaa. Tietysti minä vein. Se antoi sitten karamelliä minulle.

Toiseksi vähän elukoosta.

Lehmät oli silloin metsällä. Ne kulkivat aina Kainuunkorves ja vuoren rinteellä. Lehmillä oli isokello kaulas, että kuuluu kauvas. Ruonan mäeltä kulki kaikkien lehmät metsäs ja joka iltä piti hakea 8—9 kilometrin päästä niitä. Mutta olihan niitä halpoja hakumiehiä, nimeltä ruokkomulli. Se nimi oli semmoisella pojalla, joka oli ruokansa edestä talossa. Ne kävivät aina meillä, kun lehmien haakuun menivät ja pyysivät leipää, että tuovat sitten huomenna nappia meille. Tietysti me annoimme, vaan ei ole vielä näkynyt nappia. Ne nappikauppiat läksivät aikuisena Amerikkaan ja sinne ovat jääneet, maan mullis ovat olleet

laajennettiin, paljastui kuokkamiehen eteen näky, joka vahvisti tuon perimätiedon todenperäisyyden. Siinä oli maatunut mies, jonka pääkallossa oli selvästi kovalla esineellä aikaansaatu lyönnin jälki.

Palaamme vielä siihen perimätietoon, jonka mukaan eräs paikkakuntalainen olisi ennen kuolemaansa tunnustanut olleensa toinen niistä kahdesta miehestä, jotka olivat tuon katalan teon suorittaneet. He olivat suurelleen saaliin toivossa, houkutelleet uhriinsa sinne metsikköön ja siellä ryöstömurhansa suorittaneet. Olivat kovasti pettynneet, kun saalis oli vain kaksi ja puoli ruplaa.

Tämä kaikki oli ollut vain puolihämärää perimätietoa, mutta mainittu löytö selvitti sen. Löytöpaikkakin oli sama mikä huhuissakin oli esiintynyt, ja pääkallossa saama vamma osoitti kuoleman syy.

Siellä vainion laidassa aidanseipään juuressa on sama pääkallo vieläkin. Kukahen lie omaisen odottanut häntäkin kotiin palaavaksi. Odottajakin on jo aikoja sitten maatunut, ja vaipunut unhoon, niin odotettavakin.

L. H.

aikoja jo. Huomaatan vielä! Se valkoinen leipä oli Saksan jauhoista, jota ne pojat pyysivät ja otti ne jo omin luvinkin, että meidän täytyy jo äitille sanua sen takia, kun ottivat niin paljon. Äiti antoi sitten seuraavana päivänä pojille nuuskaa, sitten lakkasivat kerjäämästä.

Olihan niitä semmoisiakin poikaloppia, jotka kulkivat meillä ja menivät kaapillen. Siellä oli veljen kartuksia, joita ne joskus savuuttelivat. Niin aina lupaa kysymättä täyttivät piippunsa karttuksista. Yksi isäntä oli käymäs meillä, niin se käski laittaa ruutia tupakkien sekaan. Kun ne lopit vielä tulee, niin viristyy tupakka

helposti. Niin tulikin sitten ne samat ja ottivat ja laittoivat — ja tiedätekö, miten meni, saatte arvata?

.....
Karvari vaan joka kesäjuoneen vasikan tappoi ja sitten nylki. Laittoi nahan nelikkaan, johon oli laittanut lämmintä vettä ja vähän kauranjauhoja. Aina välistä piti sekoittaa ja nahka sai olla niin kauan, kun karva lähti. Kun oli kyllin kauan ollut luutukses, niin sitten loukun päälle nahka ja puusta tehdylle ohuella aseella piti ajaa karvan nahasta kaikki. Sitten kuivatusta pajun parkista keitettiin liemi. Kun se oli jähtynyt, niin nahka parkkiveteen joksikin päiväksi ja sitten vielä hetkeksi aikaa suolaveteen. Sitten nahka otetaan kuivamaan. Kun se on kyllin kuivanut, niin sitten lavittansarjan nurkkahan ja siinä vedellä nahkaa niin kauan, kun on pehminnyt. Sitten rasvata nahka ja siitä sai kintaita ja karvakengän ruojus nahkaa. Kyllä sai vähällä rahalla kelpo nahkaa.

Sitten laitettiin tervaa ja lampaan talia ja

keitettiin voidetta kenkiä ja kintaita varten. Ei sitä tarvinnut joka nahanpalaa kaupasta hakea.

Eikä viikatteen tikkuja haettu kaupasta, ne tehtiin itse. Pikiä ja hiataa lalettiin semmoiseen tikkuun ja se oli kuin osotikku. Kyllä viikate pystyy hyvin, kun vaan tikkus. — Ja oli-kin urakkaa, kun pitkän kesäisen päivän heiluu viikatteen kans'. — Kaksitoista kilometriä tuli käveltyä päivässä päivätyön lisäksi. — ajat muuttuu ja me ajoissa!

No niin.

Välistä oltiin päiväkausia saunas hierojan käsillä. Päivä ja ihminen. Aamulla mentiin hierojan käsiin ja oli ilta kun tultiin saunasta. Sitteen äiti aina hierotutti pieniä työväkeä, että pysyy hyvä ruokahalu. Niin sitä piti tehdä työtä, mutta ei sitä ollut väsyksis, kun vaan sai syödä, niin sama kauppa.

Tämä asia on jäänyt muistosta pois, vaan kun piskahti nyt mieleeni, niin kerron sen. Ennen oli aikuusilla ja lapsilla semmoinen alupaita, että oli pitkät hiat ja kaulus napilla lujasti kiinni kaulaa myöten. Hian suihin neulottiin leveä käännöksi ja siihen käänteeseen neulottiin mustalla langalla koukutuellen, että se hyvin näkyy. Paidan yläpää oli leikattu hoikasta poikki ja lisätty piikkoo hurstilla jatko, kaksi kankaan levyä, laskut ympäriinsä niin, ettei ottaisi iholle kuin lonkkaan kohralta. Sinä piikkoo oli päistäriä, että kyllä syytöt lähti, jossa sitä oli. Ei tarvinnut apteekista tulikukkaa syytöihin hakea.

Asiasta toiseen.

Pikku tytöillä oli samoin pitkä putku tuntu, että jalkoja ei näkynyt. Eikä ollut pöksyjä kellaan aikuisilla, eikä lapsilla. Pikku lapset olivat ilman pöksyjä konttaamas ja istumas lattialla, ja kaikki sitten samanmoista. — Kun sitten lähettiin asioille kauppaan, niin sirottiin hantuuki taikka hilukku polvien ympärille. Välistä oli niin palelluksis, ettei yhtään ihollen tuntenut. Lunta oli korvia myöten ja tarakkaa oli selässä ja käsissä. Kun sitten tuli kotiin, niin pikkuinen lappu paloi, pärettä lisäksi palamaan.

Vielä lapsuusajasta.

Lapsilla oli eri pöytä, jonka ympärillä lapset istuvat ja syövät, vaan kuitenkin ensin kiittävät yhteisesti "Herraa hyvää kiittäkää", oikein laulaen kädet ristis. Ei sitä saanu syödes lusikoilla lyödä toisiaan... Taitaa tähän loppua tällä kertaa, kuulemiin.

Oli kova halla. Kujalan Venneri tuli Ruonalle. Siellä sanottiin: "Kyllä viime yönä oli kova halla." Venneri sanoi, että meillä on nii piänet tilukset, nottei halla viiltinyt vehkeitänsä levittää.

PÄTKITTÄIN

Vanhan Kahin Maijan syntymäpäivän aamuna oli laulajia kerääntynyt häntä laululla herättämään. Laulun aikana Kahin Maija karjui, että sadakseen se susikin ulvo.

Koturi-Köpi juodessaan omaa kahviaan varoitti, älä nyt vielä lähäre, jua toinenki kuppi.

Naishieroja oli lopettanut työnsä ja talossa alkoi ruuan laitto. Tällöin hän selitti, ei mulle tarvitse paljo mitään laittaa, lihaperunoita, villiä, voita ja maitoa ja jos vielä pari kananmunaa, siinä kaikki.

Eräs miäs oli Mäyrän talossa päiväläisenä töissä. Jos sydässä sattui tulemaan oikein pahanmakuisen peruna, selitti miäs, se peruna oli oikein omansa sydä.

Naapurin isäntä tuli taloon istuutuen takkakivelle. Isännät olivat harvapuheisia, eikä ollut mitään kiinnostavaa asiakaan, josta olisi juteltu. Vihdoin naapurin isännän jo lähtöä tehdessä esitti isäntä, että tulla toistekin käymään.

Arja Jaska teki kirveeseensä vartta. Joku vieras sanoi, kylläpä ukko tekoo pitkän varren kirveeseensä. — Aina on lyhennetyksi saatu, eikä ole koskaan jatkua pantu, oli vastaus.

Poikaklopit olivat keittäneet oravan ja syäneet sen. Kysyttäessä pojilta oliko orava hyvää sydä, vastasivat pojat: — Kyllä se hyvää oli, mutta oli niin titkiä.

Matti Pelto

Kesä kotikunnahilla

Kirj. G. Hallila

Sävel: Isle of Capri

Sinitaivas yllämme loistaa,
Kiurut korkeella livertelee.
Wäinön kannelta luonto taas soittaa,
Lammen pintakin värähtelee.

Kesä kaunis on saapunut suomeen,
Talven valta on lannistunut.
Sulo kukkasat puhjennut tuomeen,
Öiden valoisuus on voittanut.

Ihmisen lapset laulakaatte,
Yli niittyjen, peltojen, veen,
Intoisuutta siitä te saatte,
Kauneutta sydämeen.

Paimentaarvista

Ennen vanhaan, kun lehmät kulkivat metsälaitumella, niin niillä pidettiin toisinaan aina paimenta, kun ne eivät tulleet illalla kotiin. Viime aikoina ne vaan aamulla ajettiin metsään ja illalla mentiin hakemaan, vaikka olihan se aina epävarmaa löytykö niitä tai ei. Keväällä, kun lehmät laskettiin ulos, oltiin muutama päivä karias (paimenes) ja näinakin päivinä siellä jo ehdittiin tehdä monenlaista: kuten luutia, pesimiä, vispilöitä, kirjavia keppiä ja kuorittiin pajuja ja pojat tavallisesti teki tuohitorven eli tanotorven ja kun sillä alkoi opetella soittamaan, niin siinä kului aika hyvin eikä siihen kaikki oppineetkaan. Ja kun minulla on nyt aikomus kertoa meidän esi-isämme tuohitorven soittoista, niin siitä huomaamme mihin tarkoitukseen he ovat sitä käyttäneet.

"Tyttyä, tyttöä tuut tänne luttii Litukan lahtehe Takaluoman makehe Rantalän säkehe isoon kiiven päälle." "Tyryl lyryl lyty paimen ajoi opetella tällem puolen täälön puolukat punaasempia, mansikat makosempia heinät hempiempiä."

Näissä soittoissa toinen paimen houkuttelee toista paimenta luokseen näin kauniilla tavalla se vaan ei ole tiedossamme, kuuliko toinen paimen sen ja noudattiko kutsua.

"Kapukan päällä, kapukan päällä sateesella säälä ja ikävällä päällä, kun aika tuloo pitkäksi täällä."

Tämä soitto on yksi, jonka olen kuullut soitettavan ja vaan hämärästi sen muistan. Olen ollut silloin niin pieni sen soitto Tuomiahon Elias tai Jussi, en varmaan muista ja tämä on varmaan syksyllä kydöllä paimentaes soitettu kun Kapukas oli ennen Herojalla kytöjä.

JH. 12-58

"Kellot ne hyppäs ja vasikat ne paukkuu ja minä vaivaane huanonäköönne menin ojan pohojaha töyräksi."

Tämä on kai soitettu vainiolla paimentaessa. Siellä vasikat hullaantuu hyppiämään ja sen juoksun päätteeksi se puhaltti näin nurinkurisen soiton.

"Pitkät päivät paimenella kunnei ole voita askissa, sillakan linttua, kalkan lanttua on vaan pojalla kontissa."

Näinkin on voinut olla ainakin pikku paikoissa, kun lehmät oli vähässä maidossa eikä tullut ostetua niin paljon, että olisi ollut joka päivä evääksi voita. Vaikka yleinen tapa oli, että paimenelle pantiin hyvät eväät ja paljon, ja sanontatapa kuului: "Paimenen pitää syöä joka mättähällä." "Olen täällä korkialla mäjellä ja ilomootan teille tällä äänellä, notta härkä puski kantohe sarvensa poikki."

Aina tämän tästä käy näin että lehmä tai härkä tuli kotiin vertavuotavin sarvin ja niin pian kun sillä saatiin kyttyt kaulaan niin haettiin terva astia ja tervattiin se ja sillä se parani.

"Sussu kuule, Sussu kuule. Kirin poikki Hissakamälen nenäs."

Tätä hätähuutoa en tiedä, huusiko se kotinsa vai toiselle paimenelle, mutta kun näin käy niin lehmä jätettiin siihen vasikkansa kanssa eikä se mennyt siitä mihinkään, kun paimen tiesi sanoa paimen, niin kyllä se siitä löytyi. Täytyi vaan antaa olla vuorokausi tai kaksi että vasikka jaksoi kävellä, vaikka aina pieni matka kannettiin ki eihän sitä jaksanu pitkältä kantaa.

"Multavaarulla, multavaarulla minä soiton tällä torvella, notta lehmät ne karkas multa nukkuessa." "Haukkakalliolla, haukkakalliolla minä soiton sulle tällä torvella, notta lehemäsi on täällä matkalla."

Näin onnellisesti ei aina käynyt että toinen paimen oli niin lähellä että kuuli ja tiesi sanoa missä lehmät on. Monta kertaa paimen etsi ja harhaili metsäs koko päivän ja tuli illalla kotiin siinä toivossa että lehmät on tullut kotiin, mutta sai saman tien lähtyä niitä etsimään. Tämä oli paimenelle hyvin ikävää. Kerran Sippolassa oli näin käynyt. Paimen meni takaisin metsään, istui kannon nenään, "Ei ja rukoili, että Jumala antais hänen löytää lehmät. Kun hän vähän ajan päästä lähti ja kuunteli, niin lehmän kello kalahti ja hän lähti sitä kohti ja niin lehmät löytyi ja kun hän ne löysi niin istui taas kannon nenään ja kiitti Jumalaa, kun se kuuli hänen rukouksensa.

Heijalla oli käynyt samoin. Oli leikkuu aika ja renki oli ollut tinkileikkooilla, että hän oli vapaa töistä. Renki sanoi paimenelle: "Minä meej ja hänen ne lehmät tämän kerran, niin sun ei tarvitse enää tänäkesinä paimenehe mennä". Ja niin se

Vähän muistoja lapsuuteni ajoilta

Varhaisin muistamani tapaus on kun sisareni Esteri kuoli. Olin silloin 2,5 vuoden vanha. Lähellä oli Hallisen Aleksin aitta, jonne hänet oli arkkuun laitettu. Pääsin äitini ja erään hänen tuttavansa kanssa vainajaa katsomaan. Mieleeni jäi juuri sisään meno aitan kynnyksen yli, ei muuta.

Seuraava muistelmani on Haaviston talon palosta. Ikää oli minulla jo silloin 3,5 vuotta.

Järviluoman . . .

Jatkoka siv. 4

heistä oli entinen sotilastorpan omistaja Åberg (Ööpäri). Hän oli suuri velikulta, seikkaileva ja levoton luonne. Viimein Järviluoman metsätorppa hävitettiin ja rakennukset siirrettiin muualle. Tupa vietiin Lahden porvarin vilja-aitaksi, mistä se yli 50 v. sitten siirrettiin nykyiselle paikalleen Härkösen talon liiteriksi.

Ala-Lahti päätti tarinansa. Olimme sitä tarkkaavina kuunnelleet. Sen päätyttyäkin istuimme kauan aikaa vaiti muinaisen Järviluoman metsämökin raunioilla miettien ihmiselämän kohtaloita. Siinäkin oli penoissa kappale kansamme historiaa iloiseen ja suruiseen, kappale esi-isämme elämää Suomen suurilla ajoilla.

ESA HARJU

meni ja toi lehmät, että vahtu niiden sielaimista pärskyy. Niin sitten aamulla paimen ajoi lehmät metsään ja tuli kotia ja sai olla koko päivän vapaana. Määrä vnan oli, että kahdeksan aikaan pitää lähteä hakemaan, jos ei lehmät siksi tule. Kun lehmien kello alkoi ennen kahdeksaa kuulua ei paimenen riemulla ollut rajoja. Sanoivat sitten sille rengille, että sinä vissihin noiruut nuata lehemiä kun ne rupes nua kotia tulemaha. Renki sanoi: "Viäliä nuata luupäitä noitua, ei ne tarvitte muuta luk kuria."

"Kotoväki, kotoväki kuulkaa, kuulkaa kellolehmä, kellolehmä viätihi, viätihi ja mua pantihi puuhu enkä pääse pois."

Tämä asia on tapahtunut Luirukan tiän varrella koriana kesäyönä.

Tällä soiton jatkolla on aivan kuin ikuistettu tämä tapahtuma joka lie sitten ikuistunut paimenko itse vai joku toinen asiasta tietoinen. Se tämän soiton mukaan olisi tapahtunut täällä Kuortaneella lähellä Louna-ahoa siellä on Luirukantie. Vaikka onhan tällaista täällä tapahtunut myöhempänäkin aikana, josta nykyajan vanhat muistaa kertoa. Annalan lehmä varastettiin metsälaitumelta. Tämän

Äiti ja isä olivat tulipalopaikalla. Isoäidin syliässä maantiellä katselin paloa, se oli kovin järkyttävää, jäi ainaaks mieleeni.

Nelivuotiaana seisoin Hallilan puodin kiviportaalla. Soitettiin kirkonkelloja. Ihmiset siinä puhelivat vakavina, joku sanoi: "Lukkari Klemetille nyt soitetaan." Kirkonkellojen soitto painui lähtemättömästi mieleeni.

Edellä kertomastani tapahtumasta kului noin puoli vuotta kun "Pentti-Anni" eräänä syyskuun aamuna v. 1888 avasi keittiön oven ja sanoi uutisen, että olin saanut velimiehen. Tieto tuotiin "Asuuntuan" saunasta. Tähän iloiseen uutiseen liittyi myöhemmin ikävä sen ajan tapa, että minäkin jouduin soutamaan kehossa tuota levotonta vauvaa. En päässyt leikkimään toisten lasten joukkoon, aina silloin kun olisin halunnut. Ja leikki oli pääasias silloin. Leikittiin pitkin Hallisen mäkeä, kivilehmällä, puun palikoilla, rakennettiin ylistupia, taivuteltiin pieniä puita hoijakaksi, pojat istuivat keinutaen ja laulaen lappu lakissa numeroineen. He tulivat Alavudelta arvan-nostosta kuten silloin oli tapa. — — — Mentiin Amerikkaan, tulitiin sieltä lahjojen kanssa. — — — Hallisen tuulimyllyä kierrettiin, — — — vanhaa riihti pelattiin j.n.e.p.

Talvella asuttiin "Pentti-tuvassa", oltiin silloin paljon sisällä. Keksittiin yhä uusia leikki-

paikan miehiä oli Vaasas markkinoilla ja tuntuivat sen siellä, mutta eivät menneet ottamaan sitä pois. Sen oli varastanut Koivulan Manda. Se oli sellainen kaikenmaailman nainen. Kun se tuli kuoliin-tautiin tuolla maailmalla, niin se tuotiin Kuortaneelle ja sijoitettiin Hiippalaan, jossa se ennen kuolemaansa tunnusti varastaneensa sen Annalan lehmän.

Kerran oli Herojan lehmä tullut kotiin nuorat sarvis. Varkaita oli ollut varmaan, vaan yksi niin lehmä riuhtaisi itsensä irti eikä antanut enää ottaa kiinni vaan toi varkaan nuorat kotia.

"Kaaopontuvan tyttö, kaaopontuvan tyttö, mihinä sinä oot, mihinä sinä oot. Minä oon täällä Kainuhunlammin rannalla."

En usko että Ruonankylästä lehmät kulkivat Kainuhunlammin rannalla asti, mutta jos tämä olisi soitettu marjassa ollessa kun ruonalaaset olivat ky-döillä töissä niin lapset meni marjaan.

Tässä pieni pala tämän paikan menneisyyttä, joka minua niin kiinnostaa ja olen kovin iloinen, että on maailmassa muitakin joita tällainen kiinnostaa.

Tiärvviären Helemi

'Renttu-Maija' eksyksissä

Nuoruutensa päivinä oli Maija parka pahoin eksynyt. Hän oli kasteensa liiton rikkonut, poikennut pois elävästä Jumalasta, ja uhrannut itsensä lihallisen rakkauden jumalille. Hän ek-syi viettelijäin kanssa niin syvälle, että rangai-stus seurasi. Hänen täytyi synnyttää äpärälap-sen.

Tämä taakka oli Maijalle raskas, mutta sa-malla nöyryyttävä. Usein Maija parka sai pa-hoilita ihmisiltä kuulla nämä omat vikansa ja virheensä, joita nuoruuden turmelevat into-himot olivat hänelle tuottaneet.

Näistä muistutuksista kävi Maijan mieli aina murheelliseksi. Ne kaivoivat esiin sydämessä

paikkoja ja kerrottiin kaikkea arkielämässä nähtyä työtä ja touhua. Järvenrannan hiek-kaan tehtiin puutarhat ja järvessä uitiin kai-ken kesää.

Paimenessa olin Dagmar Klemetin kanssa Haaviston lähellä, siellä tuli aika pitkäksi. Kle-metin lehmän nimi oli "Peura", meidän "Kau-nikee". Lehmille oli vuokrattu laidun. Nur-kan Kaisan tuvassa juostiin kelloa katsomassa, että koska kotiin saa lähteä. Kaisa antoi usein meille kahviakin. Tässäkin eräs muisto. Paljon paljon tämän tapaisia olisi minulla vielä, samoin jokaisella ihmisellä jos ne paperille tulisivat.

Vielä lisään Asuuntuan Erkki-isännän terva-haudan muistelmat: Väkevän tervan tuoksun, haudan sytyttämisen ilon ja riemun, pohtimiset, käen kukunnan illoin ja aamuin, — totean vain, että poissa ovat kaikki nämä — — kuuluu vain moottorin pörinät, ilmassa on bensiinin tuoksu ja ihmisillä kiireinen meno.

Lyhyesti vielä mainitsen jouluuaton. Keski-päivällä lämmitetty sauna, suuri ristikarkko takassa palamassa, hesulakana pöydällä, lipeä-kalan tuoksu, saunasta tultua puettiin lapset valkoisiin vaatteisiin, kuusi kynttilöineen, vä-rillisine leikeltäyne paperikoristeineen, ei heluja eikä lahjoja vielä kuin aivan vähän. Mutta lapsi on vaatimattomissakin oloissa lähellä to-dellista joululoa, hän tajuaa Seimen Lapsen tuoman valon ja lämmön, mikä tunne myö-hemmin niin usein kylmässä ja pimeässä ma-ilmassa meiltä häipyy. Mutta lapsuuden muis-tot ne eivät katoa.

Hellin Koivisto

säilyneet haavain arvet. Hän tunnusti ereh-dyksensä vaapasti sanoen: "Haavat ovat para-tut. Jumalan armo on suurempi kuin minun veriruskeat syntini. Alkää te niin eläkö kuin minä, joka olen kaikista suurin syntinen vai-moin seassa. Vai ihmettelettekö sitä, että port-toinkin yli armon aurinko paistaa?"

Tämä edellä kerrottu lankeemus oli Maijan elämässä suurin käännekohta armon ja autuu-den puoleen. Ja tuo hänen lapsensa oli Jumalan kutsuva ääni ja elävä todistus siitä, että on "yksi totinen ja elävä Jumala, jonka edessä ei mikään asia ei ole mahdotoin."

Eräänä syyspäivänä Maija meni lapsensa kanssa metsään marjoja poimimaan. Lapsi oli silloin neljännellä ikävuodella. Äiti jätti lap-sen Heikkilän talon metsäsaunaan ja varoitti lastansa pysymään saunassa kiiltinä lapsena niin kauan kuin hän poimii marjoja tuokkosen täyteen.

Mutta kuinka kävi? — Äiti itse ek-syi met-sään. Hän koki löytää saunaa ja lastansa, mutta ei löytänyt. Hän kulki metsässä ristiin rastiin kolme vuorokautta, ruokoillen: "Sinä elä-vä Jumala, jolle ei mikään asia ole mahdoton, Sinä, joka kaarneen käskit Eliaalle einettä kan-taa, käske Sinun lukemattomain palvelijajai-si joukosta yksi minunkin lapselleni leipämurua tuomaan."

Vihdoin löysi Maija ihmisasunnoille ja pääsi kuin pääsikin mainitulle saunalle. — Vapise-vin käsin Maija avasi saunan ovea, joka oli kiinni pönkitty, luullen lapsensa viluun ja näl-kään kuolleen. Mutta lapsi oli saunassa niin iloisen näköinen, ettei äiti milloinkaan ennen ollut nähnyt lapsen kasvoista sellaista taivaal-lista loistoa. Äiti kysyi: "Lapsikultani, eikö si-nun ole kauhea nälkä?" Lapsi sanoi: "Ei äitikul-tani, minun on täällä niin hyvää olla. Katki pik-kuitta valkoitta poikaa oli täällä mun kanttani, ne antoivat mulle hyvää ruokaa, ei äiti koskaan anna niin hyvää ruokaa."

Maija huokasi syvään sanoen: "Herra, nämä kaikki olet Sinä kätkenyt viisailta ja olet ilmoit-tanut pienille."

Sittemmin, jonkun ajan kuluttua kuoli lapsi ja pääsi enkeleinsä seuraan. Maija kiittäen kuo-lemasta sanoi: "Herra antoi Herra otti, Herran nimi olkoon kiitetty."

Kuurtaneella alkoi vuosi melko sähköisesti. Kovat keskustelut ja kokoukset pidettiin sähköisäin merkeissä. Oli niin monta mieltä kuin miestäkin. Asiat ovat nyt klaarissa eikä muuta toivota kuin että uusi sähköisäntä Lapua antaisi kirkonkylään oikein edullisesti katuvalot noin niinkuin kaupantekijäistä.

* * *

Isäntien muutos on myös tapahtunut puhelinolissa. Valtio on jo kunnostanut puhelinolot suurimassa osassa pitäjää. Rahapussia on tässäkin täytynyt avata useamman kerran ja tuntuu siltä, että kukkarojen leuat kuluivat liiaksi, kun kerran kuukaudessa täytyy postista lunastaa puhelinlaskut. Laihialaisten jälkeen kun ollaan seuraaviksi nuukia.

* * *

Kunnanisät näyttivät talvella, että Kuurtaneen hiihtomailnetta hekin osaltaan vievät eteenpäin. Voittivathan he Urheiluoipiston maastossa Nurmon ja Peräseinäjoen valtuustot todellisissa herrasmieshiihdoissa.

* * *

Keväällä pisti silmään kumma kyltti Haaviston paikkeilla. Länsirannalle menevän kylätien päässä valtamaantien varteen oli ilmaantunut viitta: Kaato paikka. En usko, että kirkonkyläläiset

mitalla, mutta sivuutettakoon tässä muutamalla lauseella. Onhan siitä jo lehtien palstoilla tullut kultaa ja kunniaa. Tämän lehden palstojen ruusutajat haluavat kuitenkin kiittää Lepistön Belnoa onnistuneesta kulkueesta, jossa Kuurtaneen historia mainioina välähdyksinä tuotiin katsojan silmien eteen.

Myös antoi Kuurtanes-Seura oman panoksensa rättyilylle. Talomuseo avasi ovensa ja Nurminieressä pidettiin Ruonan taistelun 150-vuotisjuhla. Tämä koruton mutta kuitenkin mielihalpainu juhla oli samalla kunnianosoitus niille suomalaisille sotureille, jotka urheasti taistellen pitivät puolensa vihollista vastaan, mutta kelvottoman ylipäällikkönsä käskystä joutuivat katkerin mielin perääntymään kohti pohjoista.

* * *

Sitten Kuurtanes-Seuran Joulun hatunnosto emäntä Helmi Mäkelälle. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran 100-v.-muistomitali on nimittäin annettu hänelle. Helmi Mäkelä on niitä kansanperinteen kerääjiä, jolle samainen seura kustansi matkan Helsinkiin ja vapaan yöspidin ja suuressa juhlassa sai Tiäviären Helemin noutaa plakettinsa. Onneksi olikoon ja kiitoksemme Kuurtanes-Seuran Joulun jokavuotisesta avustamisesta.

* * *

* TÄHDENVÄLEJÄ *

tahallaan ja länsirantaa halveksien moista plakaattia siihen olisivat pystyttäneet, vaan todellinen kaatopaikka sijaitseekin jossakin Haavistonharjun rotokossa, jonne voidaan kartanojen taakse kerääntyneet roskat ajaa.

* * *

Länsirannan puuhamiehet saivat aikaan sen, että postiauto rupesi kulkemaan heidänkin kylänsä kautta. Tuntuikin näin sivullisesta järjettömältä, että kaksi linja-autoa ajoi melkein peräkkäin suoraan Seinäjoelta Mäyrän kautta kirkolle ja länsirantalaiset saivat sateessa ja tuiskussa kulkea järven yli ja maitsa yhteiskoulua y.m. asioillaan.

* * *

Komeana esiintyy nykyään kaikissa kunnan paereissa kuin myös kunnantoimiston päädyssä oma vaakuna. Kuten tiedettäneen, on sen suunnitellut kunnanvaakunoiden specialisti taiteilija Ahti Hammar. Jotkut kuiskailevat myös, että on siihen vaakunaan saatu itua melkoisesti tšekäläiseltä taiteilijalta. Myös väittävät kovat kalamiehet, että se kuha näyttää paremminkin ahvenelta ja melkein päyhtyimme siihen. Ainakin kunnantalon päädyssä oleva.

* * *

Sitten v:n 1958 suurtaipaus: tietenkin maatalousnäyttely. Siitä olisi aihetta kirjoittaa vaikka millä

Peltokankaan Lauri on myös niittänyt mainetta Helsingissä. Tulihan hän kärkitiloille Suomen kansansoittemestaruuskilpailuissa. Komeasti sieltä kaksirivisestä polskat tuleekin. Sen saimme jokainen omin korvin todeta maatalousnäyttelyn aikana. Onneksi olikoon.

* * *

Länsirannalla on tänä syksynä leivottu kaksi mestaria — urheilusta puheenollen. Huhu oli jo kertonut, että raavahat miehet ovat pikkupöyksyllään, kompassi ja kartta kädessä mennä vitmoneet pitkin metsiä. Nyt on tämä lenkkeily tuottanut tuloksia, sillä piirin suunnistustestarin nimen ja mittallin veteraanisarjassa toi Heikki Rinta-Rasula.

Tuskin oli kylä tästä paukusta seivinyt, kun asia toistui. Suomen kuurojen suunnistamismestaruuskilpailut olivat Riihimäellä ja siellä näytti mahdinsa entinen yleisurheilija Evert Viitala, kun hän voitti sarjassa 35-vuotiaat mestarintittelin. Niin notta, jos ette oikeaa kohdetta löydä, voitte pyytää mestariopastusta Rannalta.

* * *

Upeana seisoo nyt Kuurtaneen Yhteiskoulun uusi rakennus. Ei tuota olisi oikein todeksi uskonut vuosi takaperin. Lisärakennukseksi sitä sanotaan, mutta meikäläisestä tuntuu, että se on päärakennus. Komeat ovat luokat sekä juhlasali ja näiden seutu-

PETTI

Pieni historia, en paljon vaivaa. Ette te semmoisia juttuja ehkä uskokaan, enkä minäkään pianaikaa olisi uskonut, ellei se sattunut juuri omalle kohdalleni.

Petti! Ei kukaan tässä pettänyt, vaikka ne paljon pettävätkin, tässä tapauksessa paremmin päinvastoin, jutun kohde on vain Petti, niinkun kansa sanoo Elisabettiä, Bettyä; Lampisen Petti.

Ollaan Amerikassa, loistohotellissa. Minua pyydetään alas 21. kerroksesta, siellä on odotushallissa missis X, joka pyytää puhutella. Kuka on missis X? Suomalainen nainen, joka on tullut pikän matkan päästä. Täytyy mennä.

Kuka?

Vaalea, hieman pyylevä, sievä, ei juuri mummo, mutta ikäihminen kyllä jo, siinä puoliin 60:n korvilla. Hän on puettu niinkuin Amerikan kaikki missikset. Rouva siis. Jahah? Hän hymyilee iloisesti: "Vieläkö tunnette?"

— No, kunhan katson tarkemmin: Korpimäkeläisten näköä ainakin — — — ."

"Voi jukelin tähden... mistä pitää tietää?"

Hän oli todella korpimäkisiä, minulla kun on isävainajalta perittynä se sukunäön tuntemisen lahja.

Mutta sitten:

Kuinkas se nyt olikaan, tuota noin?

"Ettekö muista kun minä olin Simpantalo-
sa?"

Jen komein elokuvateatteri on myös kellarikerroksessa avannut ovensa. Jokainen siellä käynyt on sen todistanut. Elokuvateatterin nimikin on peräti onnistunut. K u u r n a. Eikö se tuo mieleen Klemetin käsitöksen Kuurtanes-nimen synnystä. Taruhan kertoo, että ensimmäinen kuurtanelainen tuli järven yli soutaen — kuurnalla. Matti Takala Ruonalta on teatterin ristinyt.

Kuurtanelaiset ampujat näyttivät taas leijonan-kyntensä Alavudella. Voittivathan he kilpiamunnolissa ensimmäisen sijan ja nyt komeille kilpi taas kunnantalon seinällä. "Viel' elää isäin henki!"

Anteeksi ny, jos jli jotaki sanomata, sanoo Männikö Hermann ja kuulemiin tästä vuoden taa.

P. H.

Jaa, jaa, niin Simpantalossa? Mutta olikos Simpantalossa muitakin tyttäriä kuin Santra?

Ei, mutta minä olin piikana, ensin Simpantalossa ja sitten Lampisessa. Ettekö vielä kukaan muista? hän yhä iloisesti hymyten tutkii.

Petti minä olen, se Lampisen Petti!

Minä ajattelen että sekös minut nyt noin tyhjänsi ja tankistutti, kun en muista vaikka mikä olisi sittenkään. Mutta täytyy innostuttaa itsensä muistamaan:

"Joo, tuota, Lampisen Petti, kyllä minä nyt rupean muistamaan."

Hän ei vielä kukaan tule surulliseksi, vaikka hän huomaa että minun muistamiseni on vähän epä-määräistä. Hän avaa muistojen arkun ja tuo julki salaisuutensa:

"Ettekö muista kun minä silloin aamulla olin kujan varressa perunamaata perkaamassa, minä justihin nousin ylös ja tulin aidan viereen ja te puhuttelitte minua ja katsoitte ystävällisesti

*Kuortaneen kirkko
talvisessa asussaan lumisten
puitten keskellä*

Tervehdys Uukuniemeläisten juhlaan

KUORTANEELLA 1958

Kirjoittanut Juho Korkkila

Uusi kansa Uukuniemen,
saapui tänne Pohjanmaalle.
Pakkorajalta itäiseltä
Kuortanehen kunnahille
kanssamme täällä asumahan.

Olimme vierahat toisillemme
eri maakunnan kasvatteina.
Eri tavat tulivat mukana
Eri murre meille tänne,
Pohjanmaan lakeuksille.

Oli outoa meille, Teille,
molemmille tavoitella
toimehen täällä tullaksemme,
Uusilla asumasijoilla,
kanssamme täällä Kuortanehen.

Pian totuimme toisihimme.
Opimme toinen toisiltamme,
Ahkerina asukkeina.
Täällä Teidät tuntenemme,
Täällä oudoissa oloissa.

Pian kohosi asuinsijat.
Pian pellot laajenivat.
Usko uusiin oloihin,
kävi yhä varmemmaksi,
teille tänne tullehille.

Kuku kultainen käkönen,
Karjalan lapsille laulaville.
Kuku kultia kosolta,
Karjalan kansalle kaiuttele,
Kovan onnen kohdanneille.

Vakainen armias Luoja,
Anna alati siunausta,
raastetulle Suomelle,
Isänmaallemme armaalle,
kansalle kaikelle täällä.

Tervehdimme Teitä täällä,
tämän päivän juhlassanne
kantakuntamme nimissä,
Onnea Teille toivottaen,
uutta uskoa sytyttään.

päälleni. Te menitte Lampisen mäelle postia
odottamaan."

"Perunamaalla; aamulla?"

Ja sinä silmänräpähdyksessä minulle kirkastui
Lampisen Petti ja se suvinen aamu. Minä muis-
tin kuin eilisen päivän nuo säteilevät iloiset sil-
mät, muistin punertavat liivit, siniraitaisen ha-
meen ja punaisen huivin. Niitä on joitakin luon-
teita, jotka kuin luottavaisesti turvautuvat jo-
kaiseen joka näyttää ystävälliseltä, pyyhkivät ja
puskerat kuin hyväntahtoinen kissanpoika. Pet-
ti oli silloin tuollainen kissanpojan tapainen,
juuri, olisiko edellisenä suvena rippikoulusta
päässyt, enkä minäkään ikäloppu. Mutta minä-
hän olin "herra"!

Ei se mitään tee meidän puolesta, tyttö tulee
kyllä perunamaalta puhuttelemaan herraakin.
Ihmisiähän tässä kaikki ollaan.

Ja se aamu. Muistin nyt senkin kun pisara ti-
pahti silloin tällöin lautan katolta ja hieno höyry
leijaili auringon lämmössä. Oli yöllä setanut
ja sydänsuvi tuoksui. Niin monelta ja muka-
valta. Ja lemmikki hymysi mättäältä juuri tuos-
sa perunamaan kulman vieressä aidan varressa.
josta luhta alkoi. Hymysi... Mutta lemmikki-

hän, tuo hento, aivan kuin neitsyen, Maarian,
sieluinen kalvas kukka pikemmin itkee kuin
hymyää. Niin mutta sepä se juuri muistoa on-
kin. Oliko Pettikin lemmikki? Hän oli vaikka
mitä tuona suvisena aamuna: punervaa karria,
kieloa, apilaa ja hiirenhennettä, hän säteili hy-
vää tuulta ja nuoruuden hilpeää iloa kuin au-
rinko, joka tämän kaiken lämmitti — — — Vi-
dettäkymmentä vuotta sitten! "Nyt minä muis-
tan, Petti! Mitenkä Sinun on käynyt?"

"Ei hätää mitään, minulla on mies ja farmi."

"Ja lapsia?"

"Joo, kyllä niitäkin on."

Minusta tuntui kuin häneen nyt olisi tullut
jotakin lemmikkiä. Pitkä matka rasittanut.
Hän oli tullut tuhannen mailia. Mitä varten?
Kuullakseen konsertin. Niin, tosin; mutta siitä
hän ei niin välittänyt. Hän oli tullut muuta
varten paremmin. Minä näin hänen vieläkin
vilkaista, hymyilevistä silmistään, että hän
oli tullut tuhannen mailin takaa nähdäkseen
sen, joka katsoi ystävällisesti hänen päällensä.
kun oli ihana aamu, silloin ja, minä muistan
nyt, jonkun kerran toistekin.

Sitten me sanoimme hyvästi ja menimme
pois; hyvin kauas kumpikin.

SISÄLTÖ

Heikki Ala-Mäyry: Jeesus — Vapahtaja	1
Pirkko Porkkunen: Pikku-Annin uusi puku	2
Riika Rasinperä: Joulun Rauha	3
Esa Harju: Artturi Järviluoman esi-isien asuinsijoja ets. . .	3
Sirkka Kantola: Maahanpanijaiset	5
Rauha Maunus: Muistoja lapsuuskodista	5
Kirkkorannassa	7
Ruonan taistelu 150 vuotta sitten	8
Eeva Peltola: Kotiseudulle	9
Helmi Mäkelä: Talomuseo — Kotiseutumuseo	9
Matti Pelto: Talapakan karstookökkä	11
Menneiltä ajoilta	11
Vielä vähän Haapa-ahon Liisalta	12
G. Hallila: Kesä kotikunnahilla	13
Tiävvviären Helemi: Paimentorvista	14
Hellin Koivisto: Vähän muistoja lapsuuteni ajoilta	15
K. Korpela: "Renttu-Maija" eksyksissä	16
Tähdenvälejä	17
Heikki Klemetti: Petti	18
Juho Kokkila: Tervehdys Uukuniemeläisten juhlaan Kuor- taneella 1958	19

Suoritan SÄHKÖ- JA KAASUHIESTAUSTA
sekä MOOTTORIKORJAUKSIA

Valmistan TRAKTORIEN VETOKOUKKUJA

K. Säntin Korjaamo

Leppäla — Puh. 403

SEKATAVARAKAUPPA

Aimo Haapamäki

SALMI — PUH. 16

Viljo Myllymäki

LIKENNOITSIJA

Alavus as., puh.30.

Kuortaneen Sähkö Oy

KUORTANE KK.

Vaatturi V. Lammi

Mäyry. Puh. Kuortane 18

Tilauspuvut valmistan asiantuntemuksella.

Halpoja jalkineita hyvä varasto.

Alavuden
Seudun
Peruna Oy

Alavus — Puh. as. 44

PERUNAJAUHOTEHDAS — KONEPAJA

Huonekaluja hankkiessanne käyttäkää hyväksenne

ASKON PAIKALLISPALVELUA

Toimitamme kaikkia Askon laajan malliston tuotteita. Huonekaluja, maalaustarpeita ja tapetteja.

Alavus as. ja Virrat — Puh. as. 29.

Metsästä markkinoille
Alavuden kautta
Valmistamme

- ikkunoihin
- ovia
- keittiö- ja myymäläsisustuksia
- kattokaarirakenteita
- palo-ovia

Alavuden
Puunjalostustehdas Oy

Alavus as. puh. oma keskus

Myymme jälleenmyyjille

erikokoisia SAAVEJA 30—95 ltr.

Rakentajille

varastossamme raakaa ja höylättyä
PUUTAVARA A

OSTAMME TUKKEJA
pystyyn ja hankintana

Suoritetaan jauhatusta

LEPPÄLÄN SAHA
JA MYLLY

Kuortane — Puh. Leppälä 65

Sekatavarakauppa

Ostan kaikkia maataloustuotteita
sekä myyn väkilannoitteita y.m.
alaan kuuluvia tarvikkeita.

MATTI SALMINEN

Ruona — Puh. 45.

RUONAN
OSUUSMEIJERI

Ruona — Puh. 49

Kuortaneen
Sementtivalimo Oy

Puh. Kuortane 13.

Saatavana kaikkia sementtivalimoalan
tuotteita.

TYÖ ENSILUOKKAINEN —
HINNAT KILPAILUKYKYISET

Kihlat - kellot - korut
palkinnot

edullisesti

E. PÄÄKKÖSELTA

Kuortane puh. Kuortane kk. 123.

Kehräämme

KAIKKIA LANKALAATUJA

Karstaamme

LEVYLLE JA HAHTUVALLE

Suosittellemme nylon-vahvisteista villa-
lankaamme

Kehräpää Oy

Alavus as. — Puh. 37

**KUORTANEEN
POLTTOTURVE OY**

Lentilä — Puh. Lentilä 6

Valmistaa ja myy koneellista

POLTTOTURVETTA ja TURVEPEHKUA

**OVET, IKKUNAT ja keittiökalustot ostatte
edullisesti meiltä**

**Kuortaneen
Puusepäntiike**

Lentilä. Puh. Lentilä 13

TAUSNEVA OY

Lentilä, puh. Lentilä 6

Valmistaa ja myy

KONEELLISTA POLTTOTURVETTA

**Kuortaneen
Palovakuutusyhdistys**

Toimitusjohtaja A. Timoharju Puh. kk. 103.

Vakuuttakaa omassa vakuutuslaitoksessanne!

VAKUUTUSKANTA 24 MILJAARDIA

KUORTANEEN VILLA

Om. REINO ALA-SALMI

Kuortane kk. — Puh. 36

Kiittäen kuluneen vuoden aikana saamas-
tamme luottamuksesta toivotamme asiakkail-
lemme

**RAUHALLISTA JOULUA JA
MENESTYKSELLISTÄ UUTTA VUOTTA**

Voi on aina voita!

Käytä sitä runsaasti!

Kuortaneen Osuusmeijeri

Mäyry — Puh. meijeri 81 ja isännöitsijä 96

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

toivottaa

KUORTANEEN KUNTA

ja

KUORTANEEN SEURAKUNTA

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

toivotamme asiakkaillemme!

UUSI-TALOUSKAUPPA

Omist. M. Vainiomäki — Kuortane, kk.

Kuortaneen Makeistehdas ja Leipomo

Om. ARMI HUHTAMÄKI
Kuortane — Puh. 128.

Suosittellee

HYVIKSI TUNNETTUJA TUOTTEITAAN

T:mi J. YLISELÄ

SEKATAVARAKAUPPA

Mäyry — Puh. Kuortane 46

Ikkunat ja ovet

EDULLISESTI MEILTA

Valmistamme
KASIKARRYJA YM. METALLIALAN
TUOTTEITA

Rantalan Rauta ja Puu

Mäyry Puh. Lentilä 35

KUORTANEEN TAKSI

PUHELIN 96

HYVA KYTTI — VARMAT AJURIT

Naisien ja miesten valmisvaatepukimo

KANKEITA, ASUSTEITA JA JALKINEITA

HYVÄÄ JOULUA

ja

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

toivotamme asiakkaillemme

Vesalan Pukimo

Kuortane kk. — Puh. 30

HUO-MA-KE

OM. T. YLI-MÄENPÄÄ

Kuortane kk. — Puh. 106

Huonekaluja — maalaustarpeita
— kemikallioita

H I R S I -

HUVILOITA, SAUNOJA ym.

pyöreästä ja sahatusta hirrestä omilla
tai valmistajan piirustuksilla.
HINNAT KILPAILUKYKYISET.

Valmistaja:

K. SAARI

Kuortane kk. — Puh. 11/2 s.

POLKUPYÖRÄT ja VARAOSAT,

talvi- ja kesäurheiluvälineet, radio- ja
sähkötarpeet, metsästysaseet ja
ampumatarpeet sekä
räjähdysaineet

edullisesti alan erikoisliikkeestä

ALA-HONKOLA & KUMPP.

Kuortane — Puh. 4

LEIPOMO- KAHVILA

E. OJALA

Kuortane kk. Puh. 63

SUOSITTAUTUU!

*Kiittäen hyvästä yhteistyöstä paikka-
kuntalaisten kanssa toivotamme*

Hyvää Joulua

POHJANMAAN URHEILUOPISTO

Hyvä varasto

joulukirjallisuutta

Kuortaneen Kirjakauppa

Om. H. Ala-Mäyry — Kuortane kk.

EI TASKUSSA -
VAAN TILILLÄ

Rahat säilyvät — toiveet toteutuvat

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Kuortaneen konttori

Puh. Kuortane kk. 86

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

toivotamme asiakkaillemme

Viitasen Sekatavarakauppa

Lentilä — Puh. Lentilä 25

Parturi-Kampaamo

Ala-Hiiri

Kuortane kk. — Puh. kk. 113.

*Kaikki alaan kuuluvat työt tehdään
ammattitaidolla ja huolella*

**HUOLTOASEMA
P. VESTI**

Kuortane kk. Puh. 117.

HUOLTOA JA TARVIKKEITA

**LÄNSIRANNAN
HÖYRYSAHA OY**

Kuortane — Puh. 28

OSTAA TUKKEJA
pystymetsinä ja hankintakaupalla

Osta harkiten, valitse viisaasti,
myymälämme palvelevat auliisti

Kuortaneen Osuuskauppa

Mäyry — Puh. Kuortane 7, oma keskus

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

toivottaa Sinulle

KUORTANEEN OSUUSKASSA

TOIMIPAIKAT: Kirkonkylä, Mäyry, Ruona ja Leppälä

Kuortanelainen, asioi omassa rahalaitoksessasi!

YLI 103 MILJOONAA MARKKAA

on Kuortaneen Säästöpankki maksanut korkoina tallettaja-asiakkailleen toimintansa aikana. Miten tallettajat ovat näin saamansa tuoton käyttäneet, se on heidän oma asiansa. Tyytyväisiä he ainakin ovat tällaiseen tulonliskään ja saamaansa kokemukseen säästämisen hyödyllisyydestä.

Säästäjällä on käyttövara.

Säästäjä ei joudu pulaan.

Säästäjien luku kasvaa vuosi vuodelta.

Säästäjä varmistaa itselleen myös lainan saannin, silloin kun sitä tarvitaan.

KUORTANEEN SÄÄSTÖPANKKI

Toimipaikat Kirkolla, Mäyryssä ja Ruonalla.

Ryijy kaunis kodissasi
luo joulurauhan rintahasi
Kaikki muutkin kudonaiset
ovat joulutunnelmaiset.
Kohokohta kylmän talven
juhlahetki keskel arjen
Kauniita ja hyvin tehtyjä joululahjoja
valmistaa ja myy:

Kuortaneen Kotikutomo

Lentilä puh. Lentilä 40

TB-EDUSTUS

VW-HUOLTO JA VARAOSAMYNTI

AARNION Moottorikorjaamo

Kuortane puh. 184

OLEMME AVANNEET AJANMUKAISEN

Union-huoltoaseman ja korjaamon

KUORTANEEN MÄYRYSSÄ

Palvelemme auliisti kaikkina vuorokauden aikoina.
Ajanmukainen II lk:n kahvila käytettävissänne.

KUORTANEEN AUTO OY. MÄYRY, PUH. KUORTANE 33.

VIISKUNTA - KUORTANELAISTEN KOTISEUTULEHTI!

Lähetttäkää se joulu- ja uudenvuodenlahjaksi
sukulaisillenne ulkomaille. Se on paras ja huo-
kein lahja, joka vie kotikunnan asiat terveh-
dyksenä kaukaisille maille. Tilaushinta ulko-
maille 900 mk. vuodelta.

VIISKUNNAN KIRJAPAINO — oman seudun
kirjapaino! Maaseudun liikemies teettää pai-
notyönsä oman seudun kirjapainossa. Vain
omia yrityksiämme suosimalla panemme teltet
maaltapaolle ja asutustaajamien pullistu-
miselle!

Rahaa on kyllä, muttei köyhyyskää oo kaukana, sa-
noo Haapala.

Ei mihinhä oo ni hyvä olla, ku Salamemäjellä ke-
sällä, pyhäamuna, valakoone liinapaita yllä.

Räkää tuloo, nottei nualemaha kerkii.

Saastaaset ku Tuppu-vainaa huulet.

Komeure yskää ku Ylisellä.

Kyllä saat sanua notta Hasti, kuvvaa sanot, notta
sillä on jyviä myirä.

Hiiron Reeta kattoo lasista järvelle ja sanot: "Ke-
nenkä tua kahareksanairoone venes on, joka tuloo
tännepä!" Toiset menivät kattomaha, mutta eivät
näähänet mitää. Sitten ne kattoovat Reetaa siili-
mihi ja havaattivat, jotta sillä oli satiaane silmä-
ripsiis.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

toivottavat asiakkailleen seuraavat:

KUORTANEEN TALOUSKAUPPA

Mäyry, puh. Kuortane 131

——*

SEKATAVARAKAUPPA A. KAJANDER

Kuortane, puh. 46

——*

VELJEKSET ALA-MUTKA

Om. Väinö Ala-Mutka

Leppälä, puh. Leppälä 42

——*

L. HANNULAN KAUPPA

Kuortane, puh. Kuortane kk. 22

——*

AHON KORJAAMO

Lentilä, puh. Sarvikas 4

——*

KALERVO VIITANEN

Valokuvaaja ja preparaattori

Kuortane

——*

VALOKUVAAMO ARVO AUTIO

Lentilä, puh. Lentilä 8

——*

V. KANGASAHON KORJAAMO

Lentilä

——*

OMPELIMO TOINI MÄKELÄ

Kuortane kk.

——*

KUKKA, PAPERI JA KEMIKALI

Om. M. Yli-Hallila

Kuortane kk., puh. kk. 19

——*

KUORTANEEN ELÄINVAKUUTUS- YHDISTYS

Toim. joht. A. Peltokangas

Kuortane kk., puh. 109

——*

LIKENNÖITSIJÄ J. VILPPULA

Lentilä, puh.

——*

Kuortaneen METSÄNHOITOYHDISTYS

Kuortane kk.

——*

Kampaamo ja kutomo RAUHA MÄKINEN

Kuortane kk., puh. 126

——*

PARTURI—KAMPAAMO HAUTA-AHO

Mäyry, puh. Kuortane 3

——*

PELTISEPPÄ T. TIENHAARA

Kuortane kk.

——*

MARTTI ALA-MUTKA

Matkustajakoti—Kahvila

Kuortane kk. puh. 108

——*

T:MI MÄYRYN KAUPPA

Mäyry, puh. Kuortane 50

——*

KEMIKALITUPA

Alavus as. Myös apteekin lääkekaappi.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

toivottavat seuraavat

vuokra-autoilijat

AKSELI JASKARI

Mäyry, puh. Kuortane 38

*_*_*_*

TEUVO KANGASAHO

Lentilä, puh. Lentilä 28

*_*_*_*

EDVIN KIVIRANTA

Niinimaa, puh. Västinmäki 10

*_*_*_*

KALEVI TURIGIN

Lentilä, puh. Sarvikas 7

*_*_*_*

PENTTI AHO

Lentilä, puh. Sarvikas 4

EERO RINTAMÄKI

Lentilä, puh. Lentilä 31

*_*_*_*

EDVIN VASU

Salmi, puh. Salmi 45

*_*_*_*

VILHO VÄLIMAA

Leppälä, puh. Leppälä 45

*_*_*_*

MARTTI LAITILA

Salmi, puh. Salmi 16

*_*_*_*

TAUNO YLI-HONKOLA

Kuortane, puh. Kuortane kk 75

*_*_*_*

LAURI VIITANEN

Lentilä, puh. Lentilä 19

Kiitämme

niitä, jotka ilmoittamalla tässä julkaisussa ovat tukeneet seuramme toimintaa. Samalla pyydämme lukijakuntaa suosimaan ilmoittaneita

KUURTANES-SEURA

KUURTANES-SEURAN JOULUN tarkoituksena on sukupolvesta toiseen kulkeutuneiden muistitietojen ja itsensä kuortanelaisiksi tuntevien henkilöiden kirjoitusten avulla selvittää Kuortaneen entistä ja nykyistä elämää. Samalla lehden toimituskunta kiittää kaikkia niitä, jotka tavalla tai toisella ovat tehneet lehden julkaisemisen mahdolliseksi.

KUURTANES-SEURA

TOIMITUSKUNTA

Pentti Harju Eeva Peltola Sirkka Kantola
Heikki Mäki-Hallila Iivari Honkola

Kuvittanut Iivari Honkola

Kuortanes-Seuran Joulukuori

toivottaa lukijakunnalleen

Hyvää Joulua ja

Onnellista Uutta Vuotta

